

1907.január-február

- **Megjötték a színészek.** A békéscsabai múzsa-templom mégis megkapta a maga vendégeit. Mezey Kálmán, a beszercebéányaiak derék színigazgatója, társulatával február végéig 12 előadásra kötött szerződést Maros György jegyzővel, a színügyi bizottság titkárával. A társulattól régi ismerős csak egy van: Ráthonyi Stefi. A társulat bemutatói közt szerepel: A babatündér, a Láthatatlan és a Mary Ann című drámák, a Gyöngyélet, a Papa lánya, valamint Az őrangyal című bohózatok és vígjátékok, továbbá a Víg özvegy és a Rákóczi című operettek. Az első előadás, a Gül baba január 12-én kerül színre.
- **A kardvívók győzelme.** Országos vívóversenyt rendeztek Aradon. A versenyre meghívta Békéscsaba vívóit is Majone Vincenzo aradi vívómester. A csabaiak Falchetto Ettore mester vezetésével utaztak Aradra. A viadalon sajnos csak ketten vehettek részt-Székely Vilmos és Fischer Samu,- de ez a két csabai versenyző is elhozta a dicsőség pálmáját. Székely Vilmos az első, Fischer Samu a harmadik díjat.
- **Gazda-bál.** Szombaton este olyan festőien szép közönséget látott a csabai Vígadó nagyterme, aminőt egy évben csak egyetlen egyszer hoz össze a báli idény. E szép, mozgalmas képhez a villanyos ívek fénysugarai is gyönyörködve simultak. Azok pedig, akik boldog résztvevői voltak a bálnak felejthetetlenül kedves emlékekkel mondtak egymásnak búcsút több mint kétszázan a hajnali órákban.
- **Csaba közkórháza és a miniszter.** Békéscsaba közkórházának ügyében megérkezett már a legutolsó miniszteri intézkedés is. A kórházi jelleg elnyerésével több állásnak rendszeresítése vált időszerűvé. Így lehetőség lesz két osztályorvosi állást betölteni, melyek egyike igazgató-orvos is lesz. Lehetőség lesz gondnoki és ellenőri állás betöltésére is. A belügyminiszter engedélyezte az állások rendszeresítését. Ambrus Sándor alispán mihamarabb kiírja a pályázatokat.
- **Egy földink sikere.** Lipták Pál csabai műegyetemi tanársegédet, mint jeles ifjú kiváló tehetséget a község tanulmányai közben állandó anyagi támogatással segíve. Nemrég Lipták kitűnő sikerrel tette le az építész-doktori szigorlatát, s így a magyar építészek között ő a második, aki ezt a szép titulust megszerezte magának. A nagytehetségű fiatalember építész szakemberek szerint nagy jövő elé néz.
- **Kuruzsló gyógyszerész Erzsébethelyen.** Erzsébethelyi községi orvosa éppen az egyik gyógyszerertárban tartózkodott, amikor egy parasztember a patikustól a következő összetételű „gyógyszert” kérte. Öt krajcárért szalmiákot, 10 krajcárért desztillált vizet, 2 krajcárért fodormenta cseppet, 12 krajcárért hangyaszeszt keverjenek össze. A patikus megkérdezte, mire használja azt a mindenféle orvosságot? A jóember bevallotta, hogy álmatlanságban szenved és Mészáros Károlyné adta neki a receptet. Még ki sem ment a gyógyszerertárból, már egy másik „beteg” csoszogott a patikába, akinek szembaja volt, és ugyanazt az orvosságot kapta, azzal az utasítással, hogy cukordarabokra csöpögtetve fogyassza el. Mészáros Károlyné valamikori bába-asszony, ápolónő, kuruzsló, „gyógyszerész” már évek óta „orvosságokat” készítget és jó pénz ellenében boldogítja a „tudományával” a pórnépet. Az orvos feljelentést tett a kuruzsló gyógyszerész ellen a járási szolgabírónál.
- **A csabai kórház jó híre.** A község kórházának jó hírét ismerik a minisztériumban is – erről az alábbi eset nyújtson bizonyosságot. A felvidéki Eperjes város új kórházat óhajt építeni. A kórház egy bizottsága e célból járt fenn a belügyminisztériumban, ahol érdeklődésükre azt a felvilágosítást kapták, hogy a költségvetést és tervet a békéscsabai minták szerint készítsék el, mert a kórház az ország kisebb méretű kórházai között a legmodernebb. Eperjes polgármestere most megkeresést intézett dr. Reisz Miksa igazgató-orvoshoz a tervek és költségvetés beküldése iránt.

1907. március

- **Ünneprontók?** A március 15-ei ünnepségeket rendező bizottsághoz az alábbi levél érkezett, melyet a Békésmegyei Közlöny című újság március 14-én közölt: „Tudomásomra jutott, hogy a szocialisták március 15- én pénteken délután felvonulnak a Kossuth térre és meg fogják zavarni az ünnepséget. Én is köztük vagyok, de érzem, hogy aljas dologra vállalkoztam. Ezért mondok el mindent.” (Az újság két nap múlva beszámolt a március 15-ei ünnepségről-zavargásról nem tett említést.)
- **Új orvosok a csabai közkórházban.** A békéscsabai közkórházi állásokra tíz pályázat érkezett: három az igazgatói posztra, hét pedig a belgyógyászati állásra. Az igazgatói állásra pályázók: dr. Wagner Dániel, dr. Remenár Elek, dr. Szamek Ignác. Ambrus Sándor alispán az igazgató orvosi állásra dr. Remenár Eleket nevezte ki. A belgyógyászati osztály orvosi állást dr. Wagner Dániel nyerte el.
- **Békésmegyei Iparosok Lapja** címmel új lap indul Békéscsabán. Szerkesztői: dr. Linder Károly, Wagner József és Könyves Tóth Kálmán. Az új lap első száma március 30-án jelenik meg változatos tartalommal. Vezető cikkét dr. Rell Lajos főgimnáziumi tanár írja, közlemény az induló lap irányáról szól.
- **Csaba egészségügye.** Március hónapban az egészségügyi viszonyok nem voltak kedvezők. Az elhaltak száma 15-tel volt magasabb, míg a születéseké 41-el kevesebb, mint az előző hónapban. A legtöbb halálozás a légzőszervek bántalmaiban fordult elő, 14 esetben. Ebben a hónapban szokatlanul sok volt az aggkorban elhalt: 60-90 korig 31 eset. Született összesen 109 gyermek; fiú 56, leány 51, közöttük halva született négy. Házasult összesen 19 pár. 103-an haltak meg összesen: fiúnemű 67, nőnemű 36.

1907. április

- **Katonai zenekari hangverseny.** A csabai Nádor Szálloda bérlője Lipkovits József a közönség szórakoztatása céljából katonazene- hangversenyt rendezett a szálloda összes helységében. A hangversenyt a 33. aradi gyalogezred zenekarának teljes vonóscsoportja tartotta. A katonazenekar nagy sikert aratott a zsűfólásig megtelt Nádor Szállóban.
- **Építik a szegényházat.** Csaba község szegényházának újjáépítése sok képviselő-testületi közgyűlésen foglalkoztatta a városatyákat. Az építésnek eleinte több ellenese volt, mint pártolója, s ennek tulajdonítható az, hogy hónapokon keresztül hiába sürgették az illetékesek a szegényház kérdésének elintézését. Végre a közgyűlés kimondta, hogy a bővítést és újjáalakítást szükségesnek tartja. Az építők hozzáfogtak a régi épület lebontásához, s ha az idő kedvezni fog, Csaba község szegényei beköltözhetnek új hajlékukba.
- **Változás a megyei sajtóban.** A Békésmegyei Függetlenség és 48-as Párt hivatalos sajtóorgánuma, a Békésmegyei Függetlenség című lap április 26. napjától megszűnt a pártnak hivatalos lapja lenni. Ugyanakkor lemondott főszerkesztői állásáról dr. Urszinyi János békéscsabai ügyvéd is.
- **Megalakult a Békéscsabai Tisztviselők helyi csoportja.** Az Országos Tisztviselői Szövetség budapesti országos értekezletén jóváhagyták a békéscsabai csoport megalakulását- jelentette be Megyeri Imre a csabai helyi csoport alakuló ülésén. A bejelentést a tisztviselők lelkesedéssel fogadták és egyhangúan mondták ki a megalakulást. A megválasztott csabai szervezet tagjai lettek: Kállay Ödön elnök, földmíves-iskolai igazgató, dr. Osváth János alelnök, polgári fiúiskolai igazgató, Megyeri Imre titkár, árvaszéki elnökhelyettes, Tóth László jegyző, községi számvevő.
- **Csaba egészségügye.** Az egészségügyi viszonyok áprilisban kedvezőek voltak. Született összesen 116, fiú 62, leány 54. Házasult 58 pár. Meghalt összesen 92, fiúnemű 50, nőnemű 42.

1907. május

- **Mozgalom a gőzfürdőért.** Békéscsabán egy teljesen modern gőzfürdő telepítése céljából mozgalom indult. Kezdeményezői részvénytársasági alapon óhajtanának felépíteni és fenntartani a fürdőt. Az építés és berendezés összegét mintegy másfélszázezernyi koronában irányozták elő. Az aláírások már folynak, s eddig mintegy 12 ezer korona lett aláírva.
- **A selyemfonoda építése.** A csabai selyemfonó nemrég indult építkezésén szorgalmasan dolgoznak, s már a földmunkákat nemsokára be is fejezik. Az építési szerződéseket most írták alá az építést elnyert vállalkozók, de a munka már korábban vette kezdetét. Az építés szakszerű vezetésére Pöppel Gyula, a kir. államépítészeti hivatal egyik mérnöke kapott megbízást.
- **Vérnélküli párbaj.** Tavasz idején vállalkozóbb szelleműek ifjaink s puszkaporosabb, izzóbb a levegő is. Így történik, hogy ilyentájt több elintéztet lovagias ügy gurul a társadalom fölséges lábai elé, mint egyéb időkben. A minap is elintéztetett egy lovagias összekoccanás. Vajda Jenő csabai állatorvos és Tarján Tibor ügyvédjelölt párbajt vívtak. Sebesülés- pisztolypárbajról lévén szó-természetesen nem történt.
- **Vívóverseny Csabán.** Falchetto Ettore, csabai olasz vívómester most fejezte be tanfolyamát. Ez alkalomból vívóversenyt rendeztek tanítványai a Rudolf-főgimnázium tornatermében. A verseny résztvevői közt idegen vívók is voltak, kik azonban sikertelenül mérkőztek Falchetto mester tanítványaival. A versenyt a csabaiak nyerték: 1. Székely Vilmos, 2. Fischer Samu, 3. Nikolics Jenő . A verseny zsűritagjai: Urszinyi János, dr. Dusbaba Vilmos, Rusovszky Emil, dr. Margócsi Miklós.
- **Festőművész siker.** Vidovszky Béla csabai festő növendék a fővárosi tárlaton több képet állított ki és két arcképeért méltó elismerést kapott, s egyben állami ösztöndíjat is nyert tanulmányainak külföldön való folytatására.
- **Meghalt Csarjes György evangélikus néptanító.** A kultúra napszámosa életének 63. évében, 44 évi tanítói működésének áldásos munkája után május 27-én elhunyt Csarejs György. Az eltávozott tipikus alakja volt a régi tanítók generációjának. Kötelességtudása, szorgalmas munkálkodása, puritán igazságszeretete miatt minden körben szerették és tisztelték. A társadalmi életben ő képviselte a régi, jó világ egészséges humorát, amely véges végig kísérőtársa volt a derék tanítónak. A temetési gyászmenetben minden társadalmi réteg nagy számban vett részt.

1907. június

- **Iskolások rajz- és kézimunka kiállítása.** Az iskolai évnek vége felé minden tanintézet kiállítja növendékeinek a rajzból, festészetből és kézimunkákból elsajátított ügyesség mellett tanúskodó dolgait. Békéscsaba iskoláinak rajzkiállítását elsőként az állami polgári fiúiskola nyitotta meg. A kiállítás összes anyagát egy terembe gyűjtötték. Legelől az első osztályos növendékek rajzait, majd a második és harmadikosokét. A negyedik osztályosok közt sok szép anyag került kiállításra. A negyedik osztályosok közt kiemelkedtek a művész pályára készülő Mokos József rajzai és festményei. Egyes képekkel és rajzokkal szerepel a kiállításon Varga János, Perkó Frigyes, Müller Ferenc és Bohus János is.
- **Pályaudvar építés.** A békéscsabai pályaudvar kibővítésének munkálatai serényen folynak. Már több mint kétholdnyi területet töltöttek föl, amelyre új sín párokat fognak helyezni. Az átjáró híd építésének megkezdése is csak napok kérdése már. A híd felépítésére kiírt pályázatot a Freund Henrik és Fiai cég nyerte el. Az átjáró híd 500 ezer koronába kerül.
- **Csabai vadászterületek bérlői.** Nyilvános árverésen kelt el Csaba vadászterületeinek bérbeadása. Az árverés alkalmával a gerendási terület 1620 koronáért, a sopronyi 1200 koronáért, végül a trautmansdorfi 300 koronáért kelt el. Az első terület bérlője Balogh János, a második Kocziszky Mihály, s végül a harmadik Áchim L. Andrásé lett.
- **Elhúzódó, késlekedő építkezések.** A csabai színház és múzeum építése már egy egy tengeri kígyója a városnak. A színházat évek óta restaurálják, s nem rövidebb idő óta húzódik a múzeum új hajlékának induló építése. E két ügynek Maros György jegyző és Ádám Gusztáv mérnök már többször eljárt Budapesten a múzeumok országos felügyeleténél.

1907. szeptember

- **Népkönyvtár a városban.** A vallás-és közoktatásügyi minisztérium adományából Békéscsabán egy háromezer koronás közhasználatú népkönyvtár létesült szeptember 10-én. A két díszes könyvszekrény –amíg a tervezés alatt álló munkásotthon nem épül fel-a városháza közgyűlési termébe lesz berendezve. A könyvtár minden vasárnap 10-12 óráig áll az érdeklődők rendelkezésére.
- **A Csaba-Békés motorvasút megnyitása.** Szeptember 10-én adták át a közforgalomnak a Csaba- Békés- Vésztő vonalon a Csaba-Békés szakaszt. A vasútállomástól a Vasút utca, Szent István tér, Kossuth tér, Baross utca, Békési út érintésével Békésig közlekedő motor naponta oda-vissza öt menetben jár. A menetdíj Békésig 30-60 fillér. Egy motorkocsi a helyi közlekedést szolgálja a Kossuth térig, több megállóval. A barnásvörös színű kocsik fel- és leszállója középen van elhelyezve. Onnan egy kis folyosóval nyílik jobbra és balra az első és harmadik osztály. Helyi forgalomban mindenütt 10 fillérbe kerül egy utazás. Az ülőhelyek fából készültek, az első osztályon sárga-barna, a harmadik osztályon sárga színűek. A megnyitó utáni első héten a helyi és békési forgalomban összesen 1700 utast szállított a motoros vasút.
- **Az első Kossuth-emlékünnepe.** Szeptember 19-én Kossuth Lajos tiszteletére a csabai polgári kör ünnepséget és társasvacsorát rendezett. Az emléknapi rendezvényen mindössze 50-60 résztvevő volt jelen. Az ünnepség szónokai voltak: Fábry Károly, dr. Varságh Zoltán, dr. Rell Lajos, dr. Pándy István.
- **Csaba egészségügye.** Szeptember hónapban az egészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. a szülöttek száma 63-al múlta felül az elhaltakét. Született összesen 176, fiú 108, leány 68. Házasult 14 pár. Meghalt összesen 113, fiúnemű 74, nőnemű 39.